

Lausunto

22.06.2021

Asia: VN/27380/2020

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi väylämaksulain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

VN/27380/2020

Liikenne- ja viestintäministeriö on valmistellut hallituksen esityksen väylämaksun kantamisesta edelleen puolitetuna vuosina 2022–2023 (1.1.2022–31.12.2023). Toimenpiteellä pyritään edistämään Suomen kilpailukykyä ja elinkeinojen palautumista epävarmoissa olosuhteissa vuosien 2020 ja 2021 aikana koetun Covid-19-tartuntatautiepidemian aiheuttamista taloudellisista haasteista.

Helsingin Satama Oy pitää väylämaksualennuksen jatkamista välttämättömänä. Erityisesti matkustajaliikennettä operoivien varustamoiden taloudelliset toimintaedellytykset ovat heikentyneet pandemian vuoksi merkittävästi ja alan toipuminen tilanteesta vie vuosia.

Esityksessä on kuitenkin jätetty huomiotta muutamia keskeisiä seikkoja ja olisi tärkeää pyrkiä huomioimaan jo nykyiset väylämaksujärjestelmään liittyvät kilpailua vääristävät epäkohdat. Väylänpidolla on vaikutus kansalliseen kilpailukykyyn, kuten myös keskenään kilpailevien satamien ja

kuljetusreittien kilpailuneutraaliuteen väylämaksujen keräämisen, väylien ylläpidon ja väyläinvestointien muodossa.

Esityksen perusteissa todetaan muun muassa ”Väylämaksun yksikköhinnat on mitoitettu kauppamerenkululle tarjottavien palvelujen tuottamisesta aiheutuvien kustannusten mukaisesti. Palveluja ovat väylänpito, meriliikenteen ohjaus, jäänmurto ja merenmittaus. Vuosina 2010–2020 nämä kustannukset vaihtelivat 74,9–99,4 miljoonan euron välillä. Jäänmurtopalvelu on merkittävin kustannuserä ja siihen vaikuttavat ennen kaikkea talvien vaihtelu, mutta myös esimerkiksi jäänmurtajien kuluttaman polttoaineen hinta”

Nykymuotoinen väylämaksujärjestelmä kokonaisuutena sisältää Suomen kilpailukykyä heikentäviä rakenteita, sillä kustannusten väärä kohdistuminen ei tue tavara- ja matkustajavirtojen ohjautumista luontaisesti taloudellisimmille ja tehokkaimmille kuljetusreiteille. Väylämaksujen kustannusvastaavuus ei myöskään toteudu nykymallilla, sillä esimerkiksi kesäkauden risteilijäliikenteeseen kohdistuu normaalitilanteessa väylämaksuja jäänmurtotoiminnan osalta.

Valtion meriväylien ylläpidossa ja erityisesti investointihankkeissa tulisi hankkeita rahoitettaessa valtion varoista kohdella keskenään kilpailuasemassa olevia toimijoita tasapuolisesti. Satamalla on valmiudet vastata meriväylänpidosta myös nykyisellä valtion väyläosuudella, mikäli valtion väylämaksut poistuisivat.

Helsingin Satama Oy näkee perustelluksi, että valtio parantaisi Suomessa toimintaansa harjoittavan elinkeinoelämän ja teollisuuden kustannuskilpailukykyä luopumalla väylämaksujen perimisestä pysyvästi. Lisäksi valtion meriväylien ylläpidossa ja erityisesti investointihankkeissa tulisi hankkeita rahoitettaessa valtion varoista kohdella keskenään kilpailuasemassa olevia toimijoita tasapuolisesti.

Esitetty muutos on kannatettava ja seuraavassa vaiheessa tulisi korjata toimijoiden esiin nostamia rakenteellisia väylämaksuihin liittyviä ongelmia ja samalla tuoda pitkän aikavälin näkymä kuljetussektorin eri toimijoille.

Helsingin Satama Oy

Ville Haapasaari

toimitusjohtaja

Meronen Pekka
Helsingin Satama Oy